

KOLOZSVÁRI

SZÍNHÁZI KOZLONY

Megjelenik e lap mindennap, pénteket kivéve.

Előfizetési ár:
 Helyben a hátralévő sziniidényre 2 ft. 50 kr.
 Vidékre 5 " " "
 Helyben " " " " 1 " oszt. ért.

Mindennemti hirdetések elfogad-
 tatnak: kétszer hasábeoszt sorost
 5 újkr., ismétléseknél 3 újkr.,
 Kincstári díj minden hirdetéssel 30 újkr.

MÁRIA.

BESZÉLY.

(folytatás.)

Engedjen a t. olvasó, ha nagyon röviden átfutjuk e beszélyünket megelőző egy tízedet, egyik legbeiróttabb lapját nemzeti életünknek.

A mohácsi csata fejletlen hagyá hazánkat, s a nemzet történelmi multjához híven, két részre osztott a királyválasztásban.

Míg a déli barbar hatalmát szétterjeszté hazánkra, ezeket gyilkolt, ölt s hurézolt rabságra, két hatalmas itthon jogot igényelt; s az osztalékon fölgylt a polgárháboru iróztatós lángja, két király lón. választva.

Ferdinánd vérjogra alapító törvényes uradma hatalmát, míg Zápolyának fejére a nemzet egy része alaptörvényeiben gyökeredző választással tett koronát Székesfehérvárra.

S míg csak a mohácsi síkon 22 ezer martír aludta csöndes álmát, míg ismét annyi sok

lón büntető ára a vétkes pártosságának, addig a török ihuzta gazdag adóját szegény hazánkon, s harbar önkénye törvényt szabott, huztat (id. 1790-91)

Hosszas, emésztő tusa után megszülemlt az 1538-ki n.-váradai béke, annyi hullámozás után megnyugvásra vágyott a nemzet.

Ne mulassuak e félszázad képenél soká, melyen fölgylt a sziv fájdalmában.

Ott áll a történelem pártatlan lapjain, miket nem tudott az idő megvesztegetni — János Zsigmond gyöngé uralma.

571 évvel ezután, hogy Silyester pápa koronát küldött a legelső magyar királynak, 571 évvel ezután mondom, márczius 14-kén eltemletett az utolsó magyar király Gyulafehérvárra.

Azon része a nemzetnek, melynek János Zsigmond király volt (Erdély s kevés rész Magyarhonból) ugyanott fejedelmének választá a híres Báthori családól Báthori Istvánt, kit Beáthlen Farkas Bath egykori Pannon királytól huzott le ős családi leszármaztatással.

Elborult egünkön a vést rejlt sellegek sürösödtek, Békesi önzés, egyéni szenvedélytől

kergetve, honárló tervekre nyújtá ki kezét, nem számítva az áldozatul hozandhatott ezereket.

Ő, ki porból fejedelmi kegyenczé lőn, merész vágyának, hiúságának érett idejét véle a fejedelemség elnyerésére.

Nem ismételjük az előbbi cikkekben mondottakat, Báthori, míg szélesebb tért nyeregne Békési ármánya, körülvéteté őt Fogaraszvárában, honnan azonban csel által sikerült megszöknie s Magyarhonba menekülnie.

A férfiú azonban, ki csak önérdéket bálványozott, távol a hon érdekétől; ki nem emelkedett fel szent kegyetlennel a nemzet boldogítási szent eszmére, ki hazáját sárháznak nézte, melyben hiúságának, szenvedélyességének végcélja, az uralomrajutás megérlelődjön; e férfiú futását nem vevé intő kezéül a sorsnak, de sőt Magyarhonban rendszeresíteni igyekezett terveinek szálait, melyeknek vége a trónba vezetett.

Követséget küldött Osztrákhon és a felhald császáraihoz, örök hűséget esküve két felségnek, hogy segelyt nyerhessen Erdély törvénytelen — mint állitá — választott fejedelme ellen; hosszabb ideig lakta Konstantinápolyt Antalfi nevű követe, ki által megkésztetett adót s törhetlen ragaszkodást ígért a paradíshoz.

S midőn az ígéretek eredménye kimaradt volna, mit másoktól sokáig remélt, maga teremte elő; sietett Magyarhon nevesebb emberei közül, mennyit lehetett, barátság, kegyosztás reménye czim alatt megnyerni, s midőn e tervei közepette Kassára éri 1574 végén, több főurak csatlakoztak hozzá, mint Prépostvári Bálint, Perényi György, ki minden kincsét fölajánlá a harczviselésre. Csapi Kristóf, Pongrácz Frigyes, Lónyai Ferencz, Szoklyosi István, Sulyob, Kálan János, Deregyei Pál sat. kik közül sokan a Békési által toborzott sereghez saját harczias embereiket vivék.

Most mindenféle kémeket küldött Erdély tekintélyeihez, hogy azok is csatlakozzanak bozzá, az 1575. év tele, készülétekre használtatott föl.

Most térjünk kissé vissza Csatárhoz, kit a várnagynál hagytunk.

Ha megjött a tavasz, a növényélet fejlődő korra, egy szép meleg nap egy langyos eső kell csak; s a tennapi gyök száll, a bimbó virág lesz; így járt Csatár is.

Egy hó után, melyet Határvárában töltött, meglisztalt érzélemmel csüngött Márián, mintha lelkének szenvedélyes, boldogító mámorában kifeledte volna egyelőre a számítást is azon boldog-

sághoz, melyet előbbi összevetése szerint a nélkül e föld anyagai sem teremthetnek.

Ő látta naponkint Máriát, s mindennap egy szikra volt azon gyüanajghoz, melyet az ifjuság kebelében hord.

Tavaszfelé naponkint kísértált Máriával a vár kertbe, s ott hallgatták a csalogány szerelmes dalát, a dalt, melylyel párját szólítgatá, merengtek a hold szerelmes letekintésén, s a szelid esti szellőn, mely susogva jött, mintha titkokat szórna néma keblekre, s játszott fürteikkel.

Csatár egy szép estvén, midőn serdülő szerelme magasabb röptőt vett, szenvedélyének szavakat adott s szerelmét bevallá Máriának.

„Legyen ön urnője e kebelnek, Mária! legyen melengítő napja, érlelője, legyen szerelmem tengerén oáz, hova nemes érzelmeim horgonyt vessenek; legyen oltárom ön, hova feltűzzem hitem s reményem, s imádjam önt, mint e kebel istenét,” szólott Csatár.

Láng boritá el a leányka arczát, s lelkén mosolygó álmok ébrentek.

„Ön ismeretlen hangon szól Csatár!”

„Oh nem, nem Mária! mondja ön, hogy ismeretlenek a gerjek, a szenvedélyek, mik hab keblét emelik; vagy ne mondja ön, hogy ismeretlenek, adjon nevet nekik, nevet, mely a világon a legszebben, égiebben hangzik, keresztelje ön — szerelemnek.”

Most neme a nemes boszankodásnak, fölgerjülésnek lépé meg Máriát, ő ártatlanságában nem emelkedett föl azon fogalomig, hogy valaki képes föl hívás nélkül a kebel szentélyének aknájába lemélyedni.

„Szünjön meg ön költői nyelvvel, Csatár! mert megharagszom,” mondá féligmeddig gyermekies szemrehányással Mária.

„Ő szólj, szólj tovább keblem anyyala! mondd, hogy igen megleptelek; úgy-úgy boszankodj kissé, hisz az emeli bájjaid! mintegy haragva mosolygó anyyál állasz! vagy mondd, hogy kitalálod nevét a hullámnak, mely kis kebledet, mint sajkát ringatja.”

Ekkor szemérem, láng, a harag, a fölindulás lángja lobogtatá föl a lányka arczát.

„Ön kegyetlen! kérésre még tovább kinoz, én nem hallok, nem értem szavait, s nem bírok azok horderejére fölemelkedni, és nem is akarok,” szóla nemes hevéllyel, „s most ön oka, ha oly gyöngédtelen leszek s itt hagyom önt” és távozott.

Csatár természetesnek találta Mária viseletét, ifjú éveivel járó szerénység s meglepetésnek számítá be.

Szerető kebel, erős mint az akarat s nem enged minden kis akadálnak.

Keres a szív magának kárpótlást, ábrándjait a remény sophismáival hálózza be, s az önszeretet a képzelet virágival gyöngyözi be magát.

Azonban, midőn naponként többször volt Máriával, tapasztalá a mellőzést, hideg közönyösséget, s ő, kinél a szerelem tiszta virágai közé nemsokára oda ült a számvetés, hamar álláthatta, hogy nyilatkozása után reménye Máriához, mint a leáldozó nap lassankint tért veszt, s visszatükröző sugarai nem bírják egy új remény szivárványát előideézni.

Ekkor a féltékenység felüté meduza fejét s kigyó fogáival beharapott szive mélyébe.

Ő látta, vette észre gyakran, mint gyult föl a lányka arca Zalárdi nevén, s mint emelkedik a hattyu mellé.

„Hát ha ő rebolta meg legdrágább kincsét e leánynak — szerelmét? — e e gonbolat ült be vérvő szokásával lelkének házába — agyába.

De Csatár nem tartozott azon egyének közé, kik küzdés, s ha kell áldozat nélkül adják föl a tért.

Ekkor érkezett Békesi titkos küldöttje hozzá, kinek némi rokonszenvét bírta s ki előtt nem egyszer ejtél el Csatár a fejedelem iránti elégségtelensége kifakadásait.

Kévéssel ezután Csatár elutazott.

MEZŐVÁRI.

(folytatása köv.)

Mindig mondtad...

Mindig mondtad édes anyám,
Hogy boldog és gazdag leszek —
És lám! a mit jövedőlél
Mind szépen beteljesültek...

Gazdag vagyok, leggazdagabb,
Halomra van rakva kincsem.
Nincs senkinek a világon
Annyi bánatja mint nekem.

TAR CSATÁR.

Vegyesek:

Házi zenekörünk előadása
Dec. 11. 1859.

1. Nyitány „Ilka“ dalaiból. — Doppler barátunk é nyitányból egy valóságos „kántus funebrális“ készített, melylyel őtet a maga idejében bizton bátran a temetőbe kísérhetik.... szebb szomorú zenét alig fog valaki számára készíteni.

2. Magány dal. „Bétekinték a könyhába“ éneklő színházunk kedvelt Buffója Bokor ur. A mint azon a papíroson kótázva volt, Bokor ur a szerint jól ellis énekelte, hanem a mi hazai dalainkat, nem kell ám amúgy a miként azok a punktumok mondják énekelni... oda „szívlángoló kebel meg meleg érzés“ kell! — mely“ a honfi kebel hullámzását tüntesse, elő.

3. Fuvola változatok Maisedertől zongora kísérettel, előadá Fröhlich ur.

4. Szavalat. Vörösmarti „Merengő“ című jeles költeményét, szavaltá t. D. F. ur.

5. Hatos zene „Mariello“ című dalműből, előadták heten a zenede t. tagjai. — Szépek, szépek ezek a sok tuli—tulik, meg „oh du lieber augustin“ stibik hanem valahogy a zenede célja tán nemzeti zenénk emelése volna (?)

6. Zongora ábránd, előadá t. Schusster ur.

7. Magány dal előadá Schinek Józsefa színházunk soprán énekes nője.

8. Záradékok: Tamenhauzer dalmű nyitánya. Igaz, az ajtót azon kulccsal zárják bé melyel kinyitották *) nyitóval.

— Szombaton dec. 17-én Bodorfi Henrik dalnok jutalmára adatik Trobadour mélyben Azucena szerepét Ferenczi Isabella éneklendi.

— A granadai éjtanya című opera már nagy szorgalommal tanulatik, s nem sokára Káldi Gyula karweester jutalmára szinpadra kerül.

— A „Kol. Közl.“ bírálatára, mely Ilka opera előadását tárgyazza, szabad legyen szerényen azt véleményeznünk, hogy Pongrácz zenekarának díszes öltözését, a szinpadi műizlés miatt helyesnek valljuk. A mai huszárok nem épen huszáros nyalka viseletét illeti. azaz egyének nem a kellő fokig történt fellángolása hiányából történhetett, mire az első elrendezés, és instructio után alig volna szükséges a huszárokat figyelmeztetni, annál inkább mert többen vannak közöttük, különféle táborban szolgált huszárok.

*) A referens ezuttal engedelmét kér, hogy hirteleni gyengélkedése miatt ezuttal a referadát, más írta meg, a ki nem tud mindenkinek szépet tenni.

Erkeztek:

¹¹/₁₂ Fosztó Ferencz, földbirtokos, Pánczélszékről.
Zeiler János, praefectus, Gerendről.

Elutaztak:

¹/₁₂ Báró Kemény Imre, N.-Ényedre.
Komáromi György, földbirtokos, N.-Váradra.
Ugron Istvan, földbirtokos, Noszolyra.

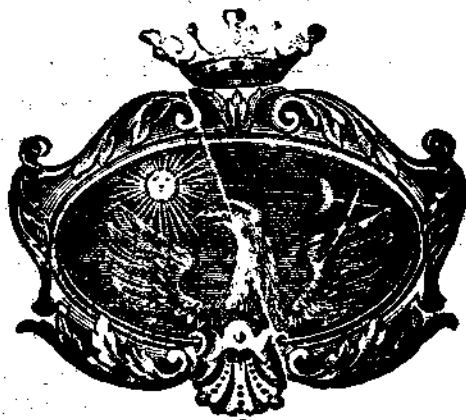
(19)

(1—1)

Mátyás diák előadásán a színházban elvesztett egy carniol fogantyus órakulcs, 1 aranyba foglalt Dalmatin kö 4 kis gyémánttal, 1 kék emailu arany kecszt, es 1 szív aranyból. A becsületes megtaláló a cs. kir. r. d. d. r. hivatalnál álló jutalomra számolhat.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: HAVI MIHALY.

NEUZETI

SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélytel.

Kolozsvárt, ma, kedden, december 13-kán, 1859.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHÁLY igazgatása alatti
dalszintársaság által adatik:

Egy színész élete.

Dráma 3 felv., előjátékkal 1 felvonásban. Francziából fordította Egressi Béni.

Előjáték személyei:

Egy vándor színész csapat igazgatója	Paulay.	Lagrange	Palatkai.
Melchior, nevelő	Simonyi.	Armande	Follinusné.
Du Chalais Henrik, növendéke	Tar.	Martino	Sch. Minka.
Jakab, pórfü	Alajos.	Színészek.	Történik egy kis városban Frankhoubert.

Dráma személyei:

XIV-dik Lajos, Frankon királya	Tótfalusi.	Lagrange	Palatkai.
Du Chalais Henrik herczeg, kegyencze	Tar	Teslőrliszt.	Beczka.
Marquis	Felix.	Germain	Du Chalais herczeg szolgálói Szabó Mózsi.
Molière	Paulay.	Jakab	Alajos.
Armande, neje	Follinusné.	Királyi kíséret, színészek, színésznők.	
Laforet, szobaleánya	Sch. Minka.	Történik Párizsban és Versaillesban a 17-dik század közepén.	
Melchior	Simonyi.		

Holnap, szerdán, december 14-kén, **Simonyi Károly** javára, bérlet-szünetben, e színpadon először adatik:

33,333 forint és 33 krajczár egy napra.

Legújabb vigjáték 3 felvonásban. Irták Dumanoir és Clairville, francziából fordította Martin Frigyes.

Helyek ára: Zártszék **70** kr. Földszint **42** kr. Altiszti jegy **21** kr.
Karzat **18** kr. osztr. ért.

Kezdeté fél 7 órakor, vége 9 után.